

ב"ה

פרשת קרח

כל העדה כולם קדושים

במדבר טז, ג.

החכם ניכר באכילתו ובשתייתו

בפרשת קרח נאמר "כי כל העדה כולם קדושים גו' ומדוע תתנשאו על קהל ה'"¹, ו"קרח שפיקח היה"² בודאי ידע שיש חילוקים בין בני ישראל גם באופן שזה למעלה מזה, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך ושואב מימך"³, ומה גם שהוא בעצמו היה משבט לוי, שהיה מובדל ומנושא מכל ישראל, ובודאי ידע שגם שבט לוי גופא אינו יכול להידמות למשה רבינו, ש"קבל תורה מסיני"⁴, כולל גם ענין המצוות, והרי ענין התורה והמצוות הוא הקיום והמציאות של כל עם ישראל; טענת קרח היתה בנוגע לענינים שהם בשוה אצל כל בני ישראל – "כל העדה כולם קדושים", קדושה כזו שכל העדה שוים בה – מדוע גם בענין זה "תתנשאו על קהל זה.

וענין זה – ככל עניני התורה – משתקף גם בנגלה:

קרבן תמיד בשחר ובין הערביים – היו מקריבים בכל השנה כולה, בכל יום, וגם בשבת, ראש חודש ויום הכיפורים. ויש שתי סברות בנוגע לקרבן תמיד דשבת ויום הכיפורים – אם קדושתו היא כמו קדושת התמיד שמקריבים בימות החול, או שקדושת השבת ויום הכיפורים פועלת גם על התמידים שמקריבים בהם. ובלשון הש"ס⁵: "אטו שבת למוספין אהנאי לתמידין לא אהנאי" (בתמיהה) [אם שבת מועיל לקרבן מוסף לקרבן תמיד לא יועיל?].

¹ קרח טז, ג.

² פרש"י שם, ז.

³ ר"פ נצבים.

⁴ אבות רפ"א.

⁵ זבחים צא, רע"א.

ונפקא מינא בפועל – בנוגע להקרבת התמיד דיום הכיפורים, ועל דרך זה תרומת הדשן ושאר העבודות שישנם גם בכל שאר ימות השנה, אם יכולים להיעשות על ידי כהן הדיוט, כבכל השנה, או שצריכים להיעשות על ידי כהן גדול דוקא, כיון שנחשבים לעבודת יום הכיפורים⁶.

וכדברי הרגצ'ובי⁷, "דאף בדבר שהלויים דומים עם הכהנים היינו גבי מצות שמירה, מכל מקום, כהן⁸ למעלה והם למטה".

ועל דרך זה גם בעבודת האדם:

גם כאשר עוסקים בעבודה פשוטה ששייכת לכל בני ישראל, "כל העדה כולם קדושים" – הנה מי שהוא בעל-מעלה לגבי אחרים באיזה ענין שיהיה, נדרש ממנו שלא יצא ידי חובה במדת העבודה של שאר בני ישראל.

ולדוגמא: בנוגע לנתינת צדקה – הנה מי שהוא בעל-מעלה לגבי השני בלימוד התורה, אינו יכול להסתפק בנתינת הצדקה בעלמא, אלא ממנו נדרשת גם הכוונה שבדבר, וכן כל הפרטים שבענין הצדקה, כמו "המפייסו"⁹, אף על פי שאין זה נדרש מאיש פשוט שאינו יודע פרטים אלו. והחילוק הוא לא רק בענין הכוונה, שפלוני מקיים את המצוה בכוונה, ופלוני מקיימה ללא כוונה, אלא החילוק הוא גם במצות הצדקה עצמה ששניהם חייבים בה בשוה.

ועל דרך זה ישנו החילוק בגסות יותר – כפי שמבאר רבינו הזקן בדיוק הלשון "מעשים טובים", שמעשה המצוות יכול להיות באופן שהמעשים אינם טובים, מאירים, אם הם מביאים לידי ישות וכיוצא בזה, אף שגם באופן כזה נתקיימה המצוה. ועל דרך זה מי שמניח תפילין ואחר כך הולך ומרמה בדיני ממונות, כדאיתא במדרש¹⁰ (והובא בפוסקים) "מעשה בתלמיד אחד שהפקיד מעותיו אצל אחד שהיה מניח תפילין, כשתבע בו אמר לא היו דברים מעולם, אמר לו אותו תלמיד, לא לך הפקדתי אלא לתפילין שעל ראשך", היינו, שההנהגה הבלתי-רצויה בעניני ממונות שבין אדם לחבירו, נוגעת ופועלת גרעון במצות תפילין שלו.

וזהו תוכן המענה של משה רבינו – שגם בענינים שבהם שוים כל בני ישראל, "כל העדה כולם קדושים", צריך להיות ניכר העילוי שישנו בענינים מסויימים, כשם שקדושת שבת ויום הכיפורים "אהנאי" לא רק למוספין, אלא גם לתמידין.

⁶ ראה יומא לב, סע"ב. וש"נ.

⁷ צפע"נ עה"ת ר"פ קרח.

⁸ מדות פ"א מ"ה.

⁹ ב"ב ט, ב.

¹⁰ הובא בתוד"ה כאלישע – שבת מט, א. וראה פס"ר פכ"ב. ירושלמי ברכות פ"ב ה"ג.

...כאשר יהודי יושב לאכול, וכן כאשר הולך לעסוק במסחר, או למלא את המשרה והתפקיד שלו באיזה ענין שיהיה – לא זו בלבד שאינו יכול להידמות לאינו-יהודי שעוסק במסחר או אוכל ושותה, אלא אינו יכול להידמות גם ליהודי שנמצא בדרגא נמוכה ממנו בידיעת התורה, נגלה וחסידות, או בנוגע לסיוע מהורים בעלי-מעלה, חינוך טוב, וכיוצא בזה;

ממנו נדרש, שלא זו בלבד שיתוסף אצלו בלימוד התורה בכלל, בלימוד חסידות, ובפעולותיו בעסקנות ציבורית, אלא עוד זאת, שיהיה ניכר החילוק בינו לבין אחרים אפילו באכילתו ובשתיתו, בטוילו ובמסחרו;

יהודי שניתוספה אצלו ידיעה בחסידות, ידיעה בתורה או ידיעה ביהדות בכלל – עוסק במסחרו וממלא את משרתו ותפקידו באמונה יותר ובדיוק יותר, ונזהר יותר מכל ענינים ופרטים בלתי-רצויים.

וזהו מה שכתב הרמב"ם¹¹: "כשם שהחכם ניכר בחכמתו ובדעותיו והוא מובדל בהם משאר העם, כך צריך שיהיה ניכר במעשיו במאכלו ובמשקו וכו' ובמשאו ומתנו".

קטע משיחת יום א' י"ג תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשכ"ב ח"ג ע' 160.

¹¹ הל' דעות רפ"ה.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה